

การศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดปอดอักเสบ
กับการใช้เครื่องช่วยหายใจในหออภิบาลผู้ป่วย สถาบันโรคทรวงอก

พ.ศ. 2550

โดย

นางชุติมา	อุไรฤต
นางสาวหุณทดกาญจน์	แก่นบัวแก้ว
นางสาวรังสียา	ไผ่เจริญ
นางบุษบา	อินกว้าง
นางสมพร	เชี่ยวชาญ

สถาบันโรคทรวงอก กรมการแพทย์

กระทรวงสาธารณสุข

ปี 2550

บทคัดย่อ

อุบัติการณ์การติดเชื้อ พบในหออภิบาลสูงกว่าในหอผู้ป่วยทั่วไปและส่งผลให้ผู้ป่วยเสียชีวิตมากที่สุด ผู้ป่วยส่วนใหญ่ ต้องใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ ที่เป็นเครื่องมือ หรือใส่สิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ เข้าไปในร่างกาย และมีการใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ เนื่องจากภาวะการหายใจล้มเหลว ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ผู้ป่วย มีความเสี่ยงเกิดการติดเชื้อมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเกิดปอดอักเสบกับการใช้เครื่องช่วยหายใจในหออภิบาลผู้ป่วย ในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ มากกว่า 48 ชั่วโมง และภายหลัง 72 ชั่วโมง ที่เอาเครื่องช่วยหายใจออกและมีภาวะปอดอักเสบระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2546 - 30 กันยายน 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลเกิดปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ โดยผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลของสถาบันโรคทรวงอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยลงข้อมูลในโปรแกรม SPSS เพื่อประมวลผลข้อมูลแบบตารางและนำเสนอแบบพรรณนา

การเก็บข้อมูลวิจัย ประชากรที่เข้ารับการรักษาในหออภิบาลผู้ป่วย ICU , CCU และ RCU ใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ จำนวน 1,904 ราย แต่วิเคราะห์ข้อมูลของประชากรซึ่งได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจนานกว่า 48 ชั่วโมง และ ภายหลัง 72 ชั่วโมง ที่เอาเครื่องช่วยหายใจออก จำนวน 202 ราย มีการเกิดปอดอักเสบสัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ 25 ราย คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 12.38

ปัจจัยที่เกี่ยวกับการเกิดปอดอักเสบสัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ จำแนกตามอายุ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคเบาหวาน ระดับความรู้สึกรู้ตัว การผ่าตัด การใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ การใช้ยา ช่วงระยะเวลาที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ ซึ่งปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) มี 2 ปัจจัยปัจจัยแรก คือ ผู้ป่วยได้รับยาต้านจุลชีพ เมื่อเริ่มใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจและผู้ป่วยได้มีการเปลี่ยนยาต้านจุลชีพรักษาเมื่อใช้เครื่องช่วยหายใจมากกว่า 48 ชั่วโมง และตรวจเสมหะเพาะเชื้อ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มที่ได้รับยาต้านจุลชีพ เมื่อเริ่มใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ จำนวน 17 ราย เกิดปอดอักเสบสัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจคิดเป็นร้อยละ 13.5 ซึ่งมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับยาต้านจุลชีพ ปัจจัยที่ 2 ระยะเวลาที่ใช้เครื่องช่วยหายใจก่อนเกิดปอดอักเสบ จากผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าระยะเวลาที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ มากกว่า 15 วัน จำนวน 33 ราย เกิดปอดอักเสบสัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจคิดเป็นร้อยละ 39.4 ซึ่งอัตราการติดเชื้อมากกว่า กลุ่มที่ใช้เครื่องช่วยหายใจน้อยกว่า 15 วัน

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีมาตรการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการเกิดปอดอักเสบสัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือผู้ป่วยได้รับยาต้านจุลชีพเมื่อใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ และผู้ป่วยได้รับการเปลี่ยนยาต้านจุลชีพรักษา เมื่อใช้เครื่องช่วยหายใจมากกว่า 48 ชั่วโมง และตรวจเสมหะเพาะเชื้อและระยะเวลาที่ใช้เครื่องช่วยหายใจมากกว่า 15 วัน เกิดปอดอักเสบสัมพันธ์กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีน้อย